

Öğretmen Adaylarının Popüler Müziğe İlişkin Görüşleri

Oğuzhan SEVİM (*)

Şebnem GÜLERYÜZ (**)

Özet: Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe, Sınıf ve Okulöncesi Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları; örneklemini ise adı geçen bölümlerde öğrenim gören 274 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Popüler Müziğe İlişkin Tutum Anketi [PMİTA]” ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmayla öğretmen adaylarının; popüler müziğe yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu, ilköğretim ikinci kademedeki popüler müziğin bir öğretim aracı olarak kullanılabilmesi için gereken algısal hazırlığa sahip oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen adayları, popüler müzik, tutum.

Attitudes of Teacher Candidates Toward Popular Music

Abstract: The purpose of this study is to examine teacher candidates' attitudes regarding popular music in terms of different variables. Two hundred seventy-four teacher candidates who study departments of Turkish Language Education, Classroom Education and Preschool Education in the Faculty of Kâzım Karabekir at the University of Atatürk have participated. The data were collected by “The Attitude Survey Toward the Popular Music” which has been developed by researchers. One way ANOVA was used to analyze of the data. By the this study it is obvious that teacher candidates' attitudes toward popular music are high level and teacher candidates have the perceptual preparation necessary for using popular music as a teaching tool in second level primary school.

Keywords: Teacher candidates, popular music, attitude.

*) Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı (e-posta: oguzhan-sevim@windowslive.com)

***) Okt., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı (e-posta: cansuberk9@hotmail.com)

Giriş

Popüler müzik, postmodern çağın dinamikleri içerisinde kendine yer edinmeye çalışan, geniş kitleler tarafından beğenilen ve kabul gören, gördüğü bu kabulün gerek sanatçılar gerekse düşünürler tarafından tartışıldığı bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavram, popüler kültürün bir alt başlığı olması dolayısıyla geniş bir düşünce alanında ele alınabilecek bir konudur.

Popüler müzik söylemi, son dönemlerde akademisyenler tarafından tartışma ve çalışma konusu yapılan ve özellikle Avrupa ve Amerika’da adına lisans ve lisansüstü eğitimde kürsüler kurulan popüler kültür olgusuyla birlikte ele alınması gereken bir kavramdır. Bu açıdan popüler müzikle ilgili açıklamalara başlamadan önce popüler kültürün ne olduğunun tartışılması, popüler müzik kavramının anlaşılmasında etkili olacaktır.

Popüler Kültür

Popüler kültürün toplumsal yapıdaki yerinin belirlenmesi, oldukça tartışmalı bir konu hâline gelmiştir. Kavramın kente mi, yoksa kıra mı özgü ya da çağdaşlaşmanın mı, yoksa ıskallılığın ve geri kalmışlığın mı göstergesi oluşu soruları hâlâ cevap aramaktadır (Güngör, 1999: 9). Kelimenin *popularis* kökünden türemiş olması ve *halka ait* anlamına gelmesi (Ülger, 2002; Sakar, 2009), popüler kültürün halkın kültürü olarak anlaşılmasına yol açmakla birlikte bu defa da halkın ne olduğu tartışmasını gündeme getirmiştir. Kimilerine göre halk, nüfusun çoğunluğunu karşılamaktadır. “Bazen bu çoğunluk herkesi, bazen %75’i, bazen de %50’den aşağıyı (azınlığı) temsil eder” (Erdoğan, 1999: 28). Buna göre popüler kültür nüfusun belli bir kesiminin paylaşmış olduğu kültürel bir olgu olarak anlaşılır. Kimilerine göre ise halk, işçi sınıfını karşılamaktadır. Popüler kültürün işçi sınıfına ait olduğu düşüncesi kavrama olumlu ve olumsuz açılardan yaklaşılabilmesine fırsat tanır. İşçi sınıfını toplumun cahil, niteliksiz, parasız pulsuz, eğitimsiz kesimi olarak görenler için popüler kültür de aynı nitelikleri taşır. Fakat işçi sınıfını toplumun üreten ve emekçi kesimi olarak görenler içinse popüler kültür, toplumsal emeğin karşılığı olarak görülür (Güngör, 1999).

Schudson (1999: 168)’a göre popüler kültür, “geniş bir nüfus tarafından paylaşılabilen inançlar, pratikler ve bunların içerdikleri normların örgütlenmesi olarak anlaşılabilir.” Kaynağını yerel geleneklerden alan pratikler, inançlar ve normlar “folk” olanı kapsarken, kaynağını siyasi ve ticari merkezlerden alan pratikler, inançlar ve normlar kitleyi kapsamaktadır. Schudson burada folk ile kitlenin aynı şeyler olarak kabul edilmediğini, özgünlük, estetik ve sanatta kaygı bakımından folk olanın kitle olandan daha üstün olarak görüldüğünü vurgulamaya çalışır. Fakat son dönemde kitle kültürünün de folk kültürünün özgünlüğünü ve pratiklerini kullanmasıyla popüler olanın çatısı altında birleştiklerini belirtir. Yani kitle kültürünün bir popüler kültür olarak alanının gittikçe genişlediği anlaşılmaktadır.

Popüler kültürün toplumdaki işlevselliği de diğer bir tartışma konusudur. “Popüler kültür *ne* ve *kim* için vardır?” sorusu, tartışmaların odağında bulunmaktadır. Erdoğan

(1999)'a göre popüler kültür bir kullanım ve tüketim kültürüdür. Kullanım ve tüketim, popülerin ilk üretim anından son kullanım safhasına kadar devam eder. Kullanılan ve tüketilen popülerler ise popüler müzik, popüler spor, popüler giyim, popüler saç modeli gibi isimlerle anılır. Bu popülerler, popüler oldukları süre içerisinde tüketici tarafından kullanılır; popüler olma özelliklerini yitirince de kullanımlarına son verilir ve böylece popüler olan, toplumsal işlevini yerine getirmiş olur. Kapitalist anlayışın getirmiş olduğu hızlı üretim ve tüketim anlayışı kendisini müzik alanında da göstermiş ve adına popüler müzik denilen bu olgu kendisini yüksek kültür – kitle kültürü çatışması arasında bulmuştur.

Popüler Müzik

Her dönemin kendine özgü toplumsal izleri vardır. Dönemin onu yaşayan topluluklara bırakmış olduğu bu izler, bir önceki dönemin bir sonraki dönemden ayırt edilebilmesine, bu iki dönem arasında bir farklılığın olduğunu göstermeye yarayan bulgulardır. Popüler müzik de işte böyle bir dönemin ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tanzimat Dönemi'ne kadar Doğu kültüründen beslenmiş olan Türk kültürü, Tanzimat ile birlikte Batı kültürüne yönelmiş ve özellikle Cumhuriyet'ten sonra yüzünü tamamen Batı'ya dönmüştür. Türk kültürününün Doğu ve Batı kültürlerinden beslenmesi, popüler müziğin karma bir yapıya bürünerek Doğu – Batı sentezi hâline gelmesinde belirleyici olmuştur. Bu iki kaynaktan Doğulu olanı, gelenekselcilik ve olumsuz yaklaşımla, Batılı olanı ise modernlik ve olumlu bir yaklaşımla karşılanmıştır. Kapitalist sistemin sağlamış olduğu özgürlük ortamıyla sınırlar aşılmış; Batı'dan pop, Doğu'dan ise arabesk müzik gelerek hem birbirleri içerisine hem de diğer türlerin içerisine sızarak karma bir oluşum olan Türk popüler müziğini ortaya çıkarmışlardır (Dürük, 2011). Kapitalist piyasa anlayışı da ticari faydayı ön plana çıkararak bu sentez ürünlerin kitlelere sunulmasında etkili bir rol oynamıştır.

Halka sunulan popüler müziğin niteliği konusu Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da da sorgulanmış ve Frankfurt Okulu ve özellikle Adorno tarafından olumsuzlanmıştır. "Frankfurt Okulu'nda ve buna yakın kötümser bakış açılarında bireyleri atomlaştıran, terkipleştiren, eleştirel düşünme biçiminden alıkoyan yani bilincin etki altına alınması sürecinde popüler kültürün aracılık rolü üstlendiği" (Sakar, 2009: 386) görüşleri şiddetle savunulmuştur. Bu görüşe göre bilinçleri etki altına alınmış insan topluluğu kitleyi oluşturmakta ve popüler kültürle kitle kültürü aynı anlamlara gelmektedir. Böyle bir anlayış popülerleri estetik ve ahlaki açıdan yetersiz ve değersiz görerek yüksek kültür karşısında aşağı olarak nitelemektedir (Özbek, 2002).

Adorno ve Frankfurt Okulu'nun sahip olduğu bu görüşü destekler nitelikte olan bir diğer çıkış da Mozart'tan gelmiştir. Mozart'ın çıkışı, popüler müziğin niteliksizliğini vurgulamakla birlikte onun aslında var olması gerektiğiyle ilgilidir. Mozart'ın oğluna yönelik bulunduğu uyarıda, sadece müzikten anlayanların değil, aynı zamanda müzikten anlamayanların da dikkate alınması ve bu bağlamda popüler müzik denilen olgunun unutulmaması gerektiği vurgulanmıştır (Wicke, 2006).

Popüler müziğe yönelik bakış açıları sadece onu olumsuzlayan ya da işlevsizleştiren anlayışlarla sınırlı değildir; popüler müziğin belli bir dönemin eğlence kültüründe tüketim nesnesi olmasının ötesinde insanların duygularını, beğenilerini, özlemlerini paylaştıkları ortak bir alan olduğunu savunan bakış açıları da mevcuttur. Van Dijk (1998; akt. Paker, 2008: 88)'e göre popüler müzik metinleri belli bir dönemin dil kullanımlarını; duygu, inanış ve tutumlarını; sosyal ve kültürel dönüşüm izlerini içerisinde barındıran yapılar olarak "günlük düşüncenin reflekslerini taşıyan ve sıradan ideolojinin bir analizini mümkün kılan metinlerdir." Yani, popüler müzik, Konfüçyüs'ün "Bir insan topluluğunun nasıl yönetildiğini anlamak isterseniz onun müziğine bakın." (Asaf, 1989: 59) özdeyişinde vurguladığı gibi içinde yaşadığı toplumun dinamiklerini bünyesinde barındıran, halkın ihtiyaçlarının bir ürünü olarak algılanabilir.

Buraya kadar popüler kültür ve popüler müziğin olumlu – olumsuz, yüksek – aşağı, değerli – değersiz ikilemleri tartışılmaya ve açıklanmaya çalışıldı. Yapılan bu ikilem tartışmalarının amacı, popüler müziği eğitim alanına taşıırken tüm yönleriyle görebilmek içindi. Popüler müziğin eğitim alanında bir öğretim aracı olarak kullanılıp kullanılmayacağı ancak yapılacak uygulamalarla anlaşılacaktır. Fakat uygulama öncesi popüler müziğin toplumsal dinamiklerinin ele alınması, bu eğitimi verecek olan öğretmenlerin konuyla ilgili algılarının iyi çözümlenmesi ve elde edilen bulgulara göre sürecin planlanması gerekmektedir. Müzik eğitimiyle "çocukların kendilerini ifade etme ve yaratıcılıkları, hareket ve ritmik yetenekleri, estetik duyguları, kültürel birikimleri, dil becerileri, bilişsel ve analitik düşünme becerileri ve sosyal becerilerinin geliştiği kanıtlanmış gerçeklerdir" (Sakar, 2009: 388). Popüler müziğin dilsel, tutum ve bilişsel açılardan tüm bu becerileri geliştirebilecek potansiyeli bünyesinde taşıması, onun sınıf ortamında kullanılabilceğinin işaretleridir. Aynı zamanda bu işaretler popüler müziğin okul ortamında nasıl algılandığının ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının popüler müzikle ilgili algılarını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1) Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına göre popüler müziğe ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 2) Öğretmen adaylarının cinsiyete göre popüler müziğe ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3) Öğretmen adaylarının okul dışında müziğe karşı bir ilgileri ve popüler müziğe ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4) Öğretmen adaylarının en çok hoşlandıkları müzik türü ile popüler müziğe ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 5) Öğretmen adaylarının gelir düzeylerine göre popüler müziğe ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1. Yöntem

1.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geniş örneklem grupları için ideal olup “bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan” (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: 16) çalışma modelidir.

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe, Sınıf ve Okulöncesi Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları; örneklemini ise adı geçen bölümlerde öğrenim gören 274 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının ait oldukları bölümlere göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: Öğretmen adaylarının bölümlerine göre dağılımı		
Bölüm	f	%
Türkçe öğretmenliği	99	36
Sınıf öğretmenliği	92	34
Okulöncesi öğretmenliği	83	30

1.3. Verilerin Toplanması

Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Popüler Müziğe İlişkin Tutum Anketi [PMİTA]” ile elde edilmiştir. Anketin hazırlanması sürecinde ilk olarak popüler kültür ve popüler müzikle ilgili alan taraması yapılarak Türkçe, Sınıf, Okulöncesi, Matematik, Kimya ve Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören 146 öğretmen adayından açık uçlu sorulardan oluşan bir anket ile popüler kültür ve popüler müzikle ilgili düşünceleri alınmıştır. Öğretmen adaylarının yazılı olarak belirtmiş oldukları bu düşünceler, içerik analizi tekniği kullanılarak sınıflandırılmış ve bu sınıflamadan faydalanılarak 46 sorudan oluşan bir anket oluşturulmuştur. Elde edilen bu anket, güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarının yapılabilmesi için 110 öğretmen adayına uygulanmıştır. SPSS 18 paket programı kullanılarak yapılan çözümlenmelerde korelasyon değerleri düşük olan maddeler uzman görüşlerine de başvurulup elenmiş; Cronbach alfa katsayısı ,917 olarak bulunan 36 maddeden oluşan anketin son hâline ulaşılmıştır. 36 maddeden oluşan “Popüler Müziğe İlişkin Tutum Anketi”, Türkçe, Sınıf ve Okulöncesi Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören 274 öğretmen adayına uygulanmıştır. Son uygulamada anketin Alfa katsayısı ,94 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre anket, mükemmel derecesinde güvenilirdir.

1.4. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde hazır bir istatistik paket programı kullanılmış ve analizlerde anlamlılık düzeyi .05 kabul edilmiştir. PMİTA aracılığıyla elde edilen bazı değişkenler (ana bilim dalları, cinsiyet, gelir düzeyi, okul dışında müzikle ilgilenme durumu

ve en çok hoşlanılan müzik türü) arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla, tek yönlü varyans analizi (one-way-ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen sayısal veriler, ilgili bulgu başlıkları altında tablolara sunulmaya çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin ortalama tutum puanlarının değerlendirilmesi için aşağıdaki değerlendirme aralığı kullanılmıştır:

Tablo 2: Aritmetik ortalama değerlendirme aralığı		
Puan aralığı	Dereceleme	Yorum
0 – 31	Kesinlikle katılmıyorum	Düşük tutum
32 – 63	Katılmıyorum	
64 – 95	Kısmen katılıyorum	
96 – 127	Katılıyorum	Yüksek tutum
128 – 135	Tamamen katılıyorum	

2. Bulgular

Bu bölümde araştırma soruları paralelinde nicel analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

2.1. Öğretmen adaylarının ana bilim dallarına göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama, standart sapma ve anlamlılık durumları:

Tablo 3: Ana bilim dallarına göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Ana Bilim Dalı	N	X	SS
Türkçe Öğretmenliği	99	88,94	25,97
Sınıf Öğretmenliği	92	105,89	21,54
Okulöncesi Öğretmenliği	83	94,78	22,28

Tablo 3'e bakıldığı zaman sınıf öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumlarının Türkçe ve Okulöncesi Bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Öğretmen adaylarının tutum anketi puanlarının ana bilim dallarına göre ANOVA sonuçları						
Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	14000,276	2	7000,138	12,723	,000	S-T, S-O
Gruplarıçi	149105,757	271	550,206			
Toplam	163106,033	273				

Tablo 4'e bakıldığında ise öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının ana bilim dallarına göre anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır (F: 12,723, $p < .05$). Ana bilim dallarına göre ortaya çıkan bu farklılığın Sınıf Öğretmenliği lehine gerçekleştiği söylenebilir. Başka Bir İfadeyle Popüler Müziğe İlişkin Tutumları Açısından Sınıf Öğretmenliği Bölümü ile Türkçe ve Okulöncesi Öğretmenliği Bölümleri arasında Sınıf Öğretmenliği Bölümü lehine anlamlı bir farklılık vardır.

2.2. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama, standart sapma ve anlamlılık durumları:

Tablo 5: Cinsiyete göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri			
Cinsiyet	N	X	SS
Bayan	177	98,08	23,97415
Erkek	95	93,73	24,74732

Tablo 5'e bakıldığında bayan öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının ortalamasının erkek öğretmen adaylarınıninkine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yani bayan öğretmen adayları erkek öğretmen adaylarına göre popüler müziğe karşı daha olumlu bir tutuma sahiptir.

Tablo 6: Öğretmen adaylarının tutum anketi puanlarının cinsiyete göre ANOVA sonuçları						
Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	
Gruplararası	2135,383	2	1067,691	1,797	,168	Yok
Gruplarıçi	160970,650	271	593,988			
Toplam	163106,033	273				

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumları arasında cinsiyete göre anlamlı fark görülmemiştir (F: 1,797; $p > 0.05$). Başka bir ifadeyle, bayan ve erkek öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumlarının benzer olduğu söylenebilir.

2.3. Öğretmen adaylarının daha önce okul dışında müziğe karşı bir ilgilerinin olup olmadığına göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama, standart sapma ve anlamlılık durumları:

Tablo 7: Okul dışında müzikle uğraşıp uğraşmadıklarına göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri			
	N	X	SS
Hayır	204	96,15	22,13761
Evet	66	98,24	30,41612

Tablo 7'ye bakıldığında öğretmen adaylarının daha önce okul dışında müziğe karşı bir ilgilerinin olup olmadığı sorusuna verdikleri cevaplara göre evet cevabını verenlerin hayır cevabını verenlere göre popüler müziğe ilişkin tutumlarının nispeten olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 8: Öğretmen adaylarının tutum anketi puanlarının okul dışında müziğe karşı bir ilgilerinin olup olmadığına göre ANOVA sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	1482,181	2	741,091	1,243	,290	Yok
Gruplarıçi	161623,852	271	596,398			
Toplam	163106,033	273				

Tablo 8 incelendiğinde ise daha önce okul dışında müziğe karşı bir ilgilerinin olup olmadığı sorusuna verdikleri cevaplara göre öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir (F: 1,243, $p>0.05$).

2.4. Öğretmen adaylarının en çok hoşlandıkları müzik türüne göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama, standart sapma ve anlamlılık durumları:

Tablo 9: En çok hoşlandıkları müzik türüne göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Müzik Türü	N	X	SS
Türk Halk Müziği	116	94,51	24,64230
Türk Sanat Müziği	25	101,56	25,98089
Türkçe Pop Müzik	79	103,96	20,82555
Arabesk Müzik	10	104,30	15,83281
Yabancı Müzik	7	84,85	24,64703

Tablo 9'a bakıldığında Arabesk, Türkçe Pop ve Türk Sanat Müziğinden hoşlanan öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının ortalamasının diğer müzik gruplarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yani Arabesk, Türkçe Pop ve Türk Sanat Müziğinden hoşlanan öğretmen adayları popüler müziğe yönelik daha olumlu tutum geliştirmektedir.

Tablo 10: Öğretmen adaylarının tutum anketi puanlarının en çok hoşlandıkları müzik türüne göre ANOVA sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	7221,624	5	1444,325	2,633	,024	YM-TPM, YM-TSM, YM-THM, YM-AM
Gruplarıçi	129451,769	236	548,524			
Toplam	136673,393	241				

Tablo 10 incelendiğinde ise öğretmen adaylarının en çok hoşlandıkları müzik türüne göre popüler müziğe ilişkin tutum puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu anlaşılmaktadır (F: 2,633, p<.05). Bu anlamlı farklılığın ise yabancı müzikle Türkçe PopMüzik, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği ve Arabesk müzik arasında Yabancı Müzik aleyhine ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

2.5. Öğretmen adaylarının gelir düzeyine göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama, standart sapma ve anlamlılık durumları:

Tablo 11: Gelir düzeylerine göre popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Gelir Düzeyi	N	X	SS
Alt gelir	90	94,27	25,51537
Alt orta gelir	117	98,89	22,28591
Orta gelir	20	105,25	17,80265
Orta üst gelir	4	96,50	24,79919
Üst gelir	6	93,66	35,62958

Tablo 11'e bakıldığında orta gelir düzeyine ait öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca diğer gelir gruplarına ait öğretmen adaylarının da popüler müziğe yönelik tutumlarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 12: Öğretmen adaylarının tutum anketi puanlarının gelir düzeylerine göre ANOVA sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	2456,332	4	614,083	1,098	,358	Yok
Gruplarıçi	129768,908	232	559,349			
Toplam	132225,241	236				

Tablo 12 incelendiğinde ise gelir düzeylerine göre öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı anlaşılmaktadır (F: 1,098, $p>0.05$). Başka bir deyişle gelir düzeylerine göre öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumlarının incelendiği bu araştırmada Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının (X= 105,89) Türkçe (X= 88,94) ve Okulöncesi (X=94,78) Bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre popüler müziğe ilişkin daha olumlu tutuma sahip olduğu anlaşılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının popüler müziğe ilişkin tutum puanlarının ortalamasına bakıldığında (X= 88,94) orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Diğer iki bölümde yüksek tutum düzeyinin görülüp Türkçe Eğitimi Bölümünde orta düzeyde bir tutumun ortaya çıkmasında, Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçenin etkili, doğru ve kurallara uygun kullanılmasıyla ilgili kaygılarının etkisinin olduğu düşünülebilir (Sevim & Varışoğlu, baskıda).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre cinsiyete göre popüler müziğe yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bayan ve erkek öğretmen adaylarının tutum puanları arasında ANOVA sonuçlarına göre bir farklılık bulunamasa da aritmetik puan aralığı değerlendirme ölçeğine göre erkek öğretmen adayları orta (X= 93,73)düzeyde tutuma sahipken bayan öğretmen adayları yüksek (X= 98,08) düzeyde tutuma sahiptir. Buradan bayanların popüler müziğe daha olumlu yaklaştıkları sonucuna ulaşılabılır.

İnsanların geçmişte severek ya da sevmeyerek gerçekleştirdikleri eylemler, gelecekteki davranışlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Ayrıca geçmişte yapılan işler bireye deneyim kazandırdığı için ileriki zamanda ortaya çıkabilecek farklı durumlar karşısında bireyin eleştirel bir gözle olaylara yaklaşabilmesine de imkân tanır. Bu düşünceden yola çıkılarak öğretmen adaylarının daha önce müzikle bir ilgilerinin olup olmadığına göre popüler müziğe ilişkin tutumlarının sorgulandığı araştırma sorusundan elde edilen bulgulara göre adayların daha önce müzikle bir ilgilerinin olup olmamasının popüler müziğe yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı anlaşılmıştır. Fakat daha önce müzikle ilgilenen öğretmen adaylarının tutum puanlarının ortalaması (X= 98,24), daha önce müzikle ilgisi olmayan adaylarınkinden iki puan fazla olduğu görülmüştür. Yine her iki grubun da popüler müziğe ilişkin tutumları yüksek düzeydedir.

Araştırmanın bulgularında dikkat çeken diğer bir konu ise öğretmen adaylarının en çok hoşlandıkları müzik türleri olan arabesk (X= 104,30)ve Türkçe Pop Müziğin (X= 103,96), popüler müziğe ilişkin tutumlarında oldukça etkili olmasıdır. Bu iki tür, popüler müziğin Türkiye'deki ilk örneklerindedir. Bu bakımdan elde edilen istatistik sonuçlar, popüler müziğin Türkiye'deki gelişimiyle tutarlılık göstermektedir. Fakat Türk Halk Müziğinden ve Türk Sanat Müziğinden hoşlanan öğretmen adaylarının da popüler müziğe ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde olması, popüler müzik ile geleneksel müzik arasın-

daki çatışmaya ters düşmektedir. Popüler müziğin Frankfurt Okulu ve bu görüşü benimseyenlere göre estetik bulunmamasının sebebi, kitleye ait olması ve niteliksiz insanlara hitap ettiği düşüncesidir (Sakar, 2009). Sanatlı ve estetik söylemin ancak yüksek zümreye ait olabileceği tezinin Türkiye’deki ürünü olan Türk sanat müziğinden hoşlananların aynı zamanda popüler müzikten de hoşlanmaları araştırmanın dikkat çeken bulgularındandır. Bu sonuç öğretmen adaylarının dinledikleri müzikten zevk alırken onun sanatlı ve estetik bir söyleme sahip, kitleye ya da yüksek zümreye ait olup olmadığına bakmadığını; müzikten zevk aldıkları müddetçe türünün önemli bir gösterge olmadığını göstermektedir.

Öğretmen adaylarının gelir düzeylerine göre popüler müziğe ilişkin tutumlarında bir farklılığın olup olmadığının incelendiği araştırma sorusundan elde edilen bulgular, orta düzeyde gelire sahip adayların popüler müziğe yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Fakat tüm gelir gruplarının ortalama tutum puanlarına bakıldığında popüler müziğe yönelik yüksek düzeyde olumlu bir tutumun olduğu anlaşılmaktadır. Buradan ise öğretmen adaylarının popüler müziğe ilişkin tutumlarında gelir düzeylerinin etkili olmadığı; her gelir grubunda popüler müziğe yönelik yüksek düzeyde bir tutumun olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu ise popüler kültür metinlerinin geçici de olsa ekonomik anlamdaki farklılıkları yerle bir ettiğini gösterir (Ülger, 2003). Bir popüler kültür ürünü olan popüler müzik de farklı ekonomik düzeylerde bulunan insanlar arasında kendine yönelik tutum açısından bir farklılık yaşamamaktadır.

Yapılan bu çalışmayla öğretmen adaylarının; popüler müziğe yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu, ilköğretim ikinci kademede popüler müziğin bir öğretim aracı olarak kullanılabilmesi için gereken algısal hazırlığa sahip oldukları söylenebilir.

Kaynakça

- Asaf, Ö. (1989). *Yalnızlık Paylaşılmaz*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, E., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dürük, E. F. (2011). “Türk Popüler Müzik Üretimi ve Ürünlerindeki Karma Yapıyı Hazırlayan Toplumsal ve Müziksel Etkenler”. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(1), 33-42.
- Erdoğan, İ. (1999). *Popüler Kültür Alanında Egemenlik ve Mücadele. Popüler Kültür ve İktidar: Popüler Kültür Üzerine Kuramsal İncelemeler*. (der. Nazife Güngör), Ankara: Vadi Yayınları.
- Güngör, N. (1999). *Popüler Kültür ve İktidar*. (der. Nazife Güngör). Ankara: Vadi Yayınları.
- Özbek, M. (2002). *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Paker, O. (2008). "Popüler Müzik, Günlük İdeoloji ve Benlik İnşası: Sezen Aksu Şarkıları Üzerinden Bir İnceleme". İletişim Fakültesi Dergisi, 34, 87-106.

Sakar, M. H. (2009). "Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(8), 385-393.

Schudson, M. (1999). Popüler Kültür ve İktidar. (der. Nazife Güngör). Ankara: Vadi Yayınları.

Sevim, O., & Varışoğlu, B. (Basımda). "Öğretmen adaylarının temel dil becerilerinde yaşanan sorunlarla ilgili düşünceleri: Atatürk Üniversitesi Örneği". Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

Ülger, B. (2003). "Konfüçyüsçülüğün Sanata Bakış Açısı ve Bir Kültür Üretimi Olarak Popüler Müzik: Konfüçyüs'ün Mesajı Kırmızıgül ile Somutlaşıyor". Sosyal Bilimler Dergisi, 1-38.

Wicke, P. (2006). Mozart'tan Madonna'ya Popüler Müziğin Bir Kültür Tarihi. (Çev. Serpil Dalaman). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.